

Artur Rzempala, Joanna Rzempala

Optymalizacja struktury kapitałowej jako narzędzie zarządzania wartością portfela aktywów grupy kapitałowej

Ekonomiczne Problemy Usług nr 69, 175-186

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ARTUR RZEMPAŁA

Akademia Morska w Szczecinie

JOANNA RZEMPAŁA

Uniwersytet Szczeciński

**OPTYMALIZACJA STRUKTURY KAPITAŁOWEJ JAKO
NARZĘDZIE ZARZĄDZANIA WARTOŚCIĄ PORTFELA
AKTYWÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ**

Wprowadzenie

Celem artykułu jest przedstawienie problematyki umorzenia udziałów jako narzędzia optymalizacji struktur kapitałowych, polegającego na obniżeniu występujących w spółkach kwot środków pieniężnych, w sposób zgodny z przepisami prawa handlowego i cywilnego z jednoczesnym uwzględnieniem założenia, iż czynności te nie powinny pozbawić spółek możliwości dalszego prowadzenia działalności. Umorzenie udziałów wiąże się z pojęciem obniżenia kapitału zakładowego.

1. Ekonomiczne uzasadnienie obniżenia kapitału

Dokonanie obniżenia kapitału zakładowego z jednoczesnym umorzeniem udziałów spółki leży w wyłącznej gestii wspólnika (wspólników) spółki. Jest to praktyka typowa w przypadku, gdy w ocenie udziałowców spółki jej kapitał zakładowy jest nadmierny w stosunku do potrzeb wynikających z realizowanych przedsięwzięć, a zwrócony majątek przypadający na prawa udziału

łowe może być korzystniej ulokowany w inny sposób. Zwrot części wkładów wpływa na podwyższenie stosunku kapitałów obcych do kapitałów własnych spółki, lecz w przypadku osiągnięcia przez nią zysku może zwiększyć stopę zwrotu z części inwestycji (wkładu) pozostawionej w spółce.

Decyzja pod względem formalnym jest w zasadzie swobodna i podlega ograniczeniom jedynie w zakresie możliwości zaspokojenia lub zabezpieczenia wierzycieli spółki. W praktyce jednak obniżenie kapitału jest decyzją o charakterze biznesowym – wspólnikowi przysługuje wprawdzie pełne prawo „odkapitalizowania” spółki, nawet jeżeli miałyby to oznaczać w praktyce uniemożliwienie jej dalszego prowadzenia działalności gospodarczej. Prawo to jest jednak zwykle wykonywane w oparciu o rachunek ekonomiczny. Określone parametry mogą bowiem wykazać, że częściowe lub nawet znaczne obniżenie kapitału zakładowego poprzez umorzenie części udziałów nie stanowi zagrożenia dla spółki, przeciwnie – optymalizacja struktury kapitałowej poprzez obniżenie kapitału zakładowego może przynieść korzyści wspólnikowi bez uszczerbku dla spółki, a nawet poprawę wskaźników rentowności jej działalności. Wskazanie ekonomicznej celowości obniżenia kapitałów zakładowych może być również zasadne z socjalnego punktu widzenia.

Gdyby zatem oprzeć się założeniu, iż ewentualne obniżenia kapitałów nie powinny odebrać spółkom możliwości prawidłowego funkcjonowania, obniżenia te nie powinny być wyższe niż różnica pomiędzy obecną wartością kapitałów własnych a wartością aktywów trwałych. Ograniczenie to wynika z konieczności zachowania tzw. złotej reguły bilansowej, w myśl której całość posiadanych przez przedsiębiorstwo aktywów trwałych powinna być finansowana za pomocą kapitałów własnych.

Przykładem zastosowania w praktyce koncepcji umorzenia udziałów za wynagrodzeniem, z jednoczesnym obniżeniem kapitału zakładowego, jako formy optymalizacji kapitałowej jest grupa kapitałowa ZCh „Police” S.A. Powyższe podejście zastosowano w stosunku do „Transtech” Usługi Sprzętowe i Transportowe sp. z o.o. – podmiotu w 100 proc. zależnego, działającego w ramach grupy kapitałowej ZCh „Police”. Spółka powstała w 2001 r. w ramach realizacji procesu restrukturyzacji w formie *outsourcingu* kapitałowego ZCh „Police”, przejmując jednocześnie majątek oraz pracowników zatrudnionych dotychczas w Zakładzie Transportu Samochodowego. W przypadku grupy kapitałowej „Police” optymalizacja struktury kapitałowej zrealizowana została poprzez umorzenie

w spółce Transtech 66 136 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, skutkujące obniżeniem kapitału zakładowego o kwotę 3 306 800 zł.

Praktyczna realizacja wymienionego przedsięwzięcia wymaga, zgodnie z przepisami kodeksu spółek handlowych, dokonania następujących czynności¹:

- podjęcia uchwały o umorzeniu udziałów,
- podjęcia uchwały o obniżeniu kapitału zakładowego,
- zawarcia umowy zbycia udziałów,
- przeprowadzenia postępowania konwokacyjnego,
- dokonania rejestracji obniżenia kapitału zakładowego.

Uchwała o umorzeniu udziałów

Umorzenie jest czynnością zmierzającą do unicestwienia części bądź wszystkich udziałów i powoduje w konsekwencji likwidację określonej części kapitału zakładowego lub samych udziałów. Stosując różne kryteria, możliwe jest wskazanie różnorodnych rodzajów umorzeń: dobrowolne i przymusowe, odpłatne i bez wynagrodzenia, z obniżenia kapitału zakładowego i z czystego zysku, umorzenie automatyczne i sankcyjne. Najbardziej ogólnym warunkiem dopuszczalności dokonania umorzenia w jakimkolwiek trybie jest, aby umowa zawierała stosowne postanowienia w tym zakresie. W przypadku umorzenia dobrowolnego opiera się ono na zgodnym zamiarze wspólnika oraz spółki. Treść art. 199 par. 1 ksh określa umorzenie dobrowolne jako dokonywane w drodze nabycia udziału przez spółkę. Z drugiej strony, zgodnie z art. 199 par. 2 ksh, umorzenie udziału wymaga uchwały zgromadzenia wspólników, która powinna określać w szczególności podstawę prawną umorzenia (przepis aktu założycielskiego bądź umowy) i wysokość wynagrodzenia przysługującego wspólnikowi za umorzony udział. Konstrukcja umorzenia dobrowolnego wyraźnie zakłada, że dochodzi ono do skutku w drodze umowy pomiędzy spółką a wspólnikiem.

W praktyce ukształtowała się procedura obniżania kapitału zakładowego finansowanego z umorzenia udziałów w taki sposób, iż podjęcie uchwały o ich umorzeniu za zgodą wspólnika tworzy stosunek zobowiązaniowy, w ramach którego wspólnik zobligowany jest dopiero następnie przenieść na spółkę własność udziałów.

¹ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. kodeks spółek handlowych, DzU 2000, poz. 94, nr 1037.

Uchwała o obniżeniu kapitału zakładowego

Zgodnie z art. 263 par. 1 ksh uchwały o obniżeniu kapitału zakładowego powinny określać wysokość, o jaką kapitał zakładowy ma być obniżony, oraz sposób obniżenia (w praktyce wskazuje również, które udziały podlegać będą unicestwieniu, oraz ich wartość nominalną). Sposobem obniżenia będzie zatem wskazanie, że obniżenie kapitału dokonane zostaje przez umorzenie określonej liczby udziałów nabytych uprzednio przez spółkę. Uchwała o obniżeniu kapitału zawsze oznacza zmianę umowy spółki (aktów założycielskich), stąd konieczne będzie notarialne zaprotokołowanie uchwał oraz dokonanie rejestracji obniżenia w Krajowym Rejestrze Sądowym. Nadto przyjęte jest, że uchwała powinna wskazywać cel obniżenia kapitału. Cel obniżenia należy utożsamiać z celem gospodarczym. Z celu wynikają zatem skutki, jakie powoduje ono dla majątku spółki, a więc że kwota uzyskana z obniżenia zostanie zwrócona wspólnikowi, a nie przeznaczona na pokrycie straty bilansowej.

Umowa zbycia udziałów

Kolejną czynnością w ramach procedury powinno być, jak wspomniano, zawarcie umowy zbycia udziałów. Umowa powinna czynić zadość zarówno wymogom co do treści typowej umowy zbycia udziałów, jak i wymogom formalnym – dla swej ważności winna zostać zawarta w formie kwalifikowanej – pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi (art. 180 ksh). Umowy te muszą nadto wskazywać, iż nabycie dokonywane jest celem umorzenia. Powiązanie zbycia udziałów oraz procedury umorzeniowej nakazuje również odnieść się do ceny zbycia jako surogatu wynagrodzenia umorzeniowego. Strony będą miały pełną swobodę odnośnie do ustalania wysokości wynagrodzenia umorzeniowego (w praktyce przyjmuje się wartość zgodną z wyceną dokonaną przez rzeczoznawcę).

Postępowanie konwokcyjne

Ponieważ obniżenie kapitału zakładowego spółki może nieść potencjalne zagrożenie dla jej wierzycieli, kolejnym etapem procedury obniżenia kapitału jest postępowanie konwokcyjne (264 par. 1 ksh). Rozpoczyna się od ogłoszenia kierowanego przez spółkę do jej wierzycieli.

Ogłoszenie zawiera informację o podjęciu uchwały o obniżeniu kapitału zakładowego i wezwanie wierzycieli do wniesienia sprzeciwu, jeżeli nie zgadzają się na obniżenie. Nie jest wystarczające samo powiadomienie

o obniżeniu kapitału ani też wezwanie do wniesienia sprzeciwu bez informacji o obniżeniu. Ogłoszenie powinno zostać opublikowane w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Nie może go zastąpić zawiadomienie skierowane bezpośrednio do wierzycieli.

Przepisy nie precyzują treści ogłoszenia. W zasadzie można stwierdzić, że wystarczy wskazanie kwoty obniżenia, nie jest natomiast niezbędne ujawnienie jego sposobu ani celu obniżenia. O ile jednak sposób obniżenia pozostaje bez wpływu na interes wierzycieli spółki, o tyle cel obniżenia może być dla wierzycieli istotny (zwrot wkładów, pokrycie strat) i jego wskazanie może leżeć w interesie spółki, gdyż może stanowić podstawę dla powstrzymania się przez wierzycieli od wniesienia sprzeciwu.

Ogłoszenie powinno wskazywać termin do wniesienia sprzeciwu. Trzymiesięczny termin kodeksowy, liczony od dnia publikacji ogłoszenia, nie może zostać przez spółkę skrócony, gdyż oznaczałoby to ograniczenie praw wierzycieli w postępowaniu konwokacyjnym. Dopuszczalne jest natomiast wydłużenie tego terminu, co jednak w praktyce zdarza się nader rzadko, gdyż w interesie spółki leży zazwyczaj jak najszybsze zakończenie postępowania konwokacyjnego.

Ewentualne sprzeciwy wierzycieli kierowane będą do spółek, a nie do sądu rejestrowego. Ten bowiem bada prawidłowość przeprowadzenia postępowania konwokacyjnego dopiero po złożeniu przez spółki wniosków o rejestrację obniżenia kapitału zakładowego. Przepisy ksh nie przewidują szczególnej formy sprzeciwu. Może zatem zostać wniesiony w jakiegokolwiek formie. Ze względów dowodowych jednak jest zwykle zgłaszany w formie pisemnej. Upływ terminu do wniesienia sprzeciwu powoduje wygaśnięcie prawa wierzyciela. Sprzeciw zgłoszony po terminie pozostanie bez wpływu na przebieg procedury obniżenia kapitału.

Brak reakcji ze strony wierzyciela na ogłoszenie i wezwanie oznacza, iż zgadza się on na obniżenie kapitału, jeżeli jednak złożył sprzeciw w wymaganym terminie, powinien zostać zaspokojony albo zabezpieczony. Wybór sposobu rozliczenia się z wierzycielem zależy od charakteru wierzytelności i decyzję w tym zakresie podejmuje zarząd. Zasadniczo zaspokojone winny zostać wierzytelności wymagalne i niesporne.

Postępowanie rejestracyjne

Wniosek o rejestrację obniżenia kapitału zakładowego zgłasza się do KRS wraz z uchwałą o obniżeniu, dowodem należytego zawiadomienia wierzycieli (wskazanie ogłoszenia w MSiG) oraz oświadczeniem wszystkich członków zarządu stwierdzającym, że wierzyciele, którzy w terminie zgłosili sprzeciw, zostali właściwie zaspokojeni lub zabezpieczeni (art. 265 par. 2 ksh).

Sąd rejestrowy bada wniosek przede wszystkim pod kątem prawidłowości formalnej. Zgodność rzeczową bada w postępowaniu wyjaśniającym, jeżeli poweźmie wątpliwości co do zgodności danych zawartych we wniosku i stanem rzeczywistym. Kontrola ma zatem zakres ograniczony, jednakże w przypadku gdy wierzyciel (pomimo że nie jest uczestnikiem postępowania) powiadomi sąd rejestrowy o fakcie braku zaspokojenia czy też zabezpieczenia, okoliczność taka jest przeszkodą w dokonaniu wpisu. Sąd rejestrowy odmówi zatem wpisu, jeżeli twierdzenia wierzyciela uzna za zasadne. Ciężar dowodu spoczywa w tym przypadku na wierzycielu.

Obniżenie kapitału zakładowego jako zmiana aktu założycielskiego (umowy spółki) jest skuteczne z chwilą dokonania wpisu w KRS².

Ograniczenia

Obniżając kapitał zakładowy w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, należy również zwrócić uwagę na przepis art. 233 par. 1 ksh, w myśl którego, jeżeli bilans sporządzony przez zarząd wykaże stratę przewyższającą sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz połowę kapitału zakładowego, zarząd jest obowiązany niezwłocznie zwołać zgromadzenie wspólników w celu powzięcia uchwały dotyczącej dalszego istnienia spółki. Fakt ten nie ogranicza jednak możliwości podjęcia decyzji o obniżeniu kapitału – wymusi jedynie określenie w uchwale stosownego „programu naprawczego”, który będzie w możliwie jak najmniejszym stopniu stał w sprzeczności z powziętą decyzją o obniżeniu kapitału.

² Por. M. Piszcz, M. Lis, *Optymalizacja struktur kapitałowych wybranych spółek z wyłącznym udziałem ZCh „Police” S.A.*, Poznań 2004, s. 14.

2. Aspekty rachunkowe procesu dobrowolnego umorzenia udziałów za wynagrodzeniem

Zapisy w księgach spółki umarzającej

Ewidencja w księgach rachunkowych operacji odpłatnego nabycia przez spółkę z o.o. jej własnych udziałów oraz ich umorzenia powinna przebiegać z uwzględnieniem art. 36a ustawy o rachunkowości³. Wynika z niego (m.in.), że w przypadku umorzenia udziałów własnych dodatnią różnicę między ich wartością nominalną a ceną nabycia należy odnieść na kapitał zapasowy, a ujemną różnicę należy ująć jako zmniejszenie kapitału zapasowego. Pozostałą część ujemnej różnicy, przewyższającą kapitał zapasowy, ujmuje się jako stratę z lat ubiegłych i opisuje w informacji dodatkowej w sprawozdaniu finansowym za rok, w którym nastąpiło obniżenie kapitału zakładowego⁴.

Umorzenie udziałów w księgach rachunkowych przedstawione zostało w tabeli 1.

Tabela 1.

Rachunkowe aspekty umorzenia udziałów w spółce dokonującej umorzenia

Opis operacji	Konto	
	Wn	Ma
Nabycie własnych udziałów od wspólnika:		
a) wartość według ceny nabycia określonej z uwzględnieniem art. 199 par. 2 ksh.	14 „Krótkoterminowe aktywa finansowe”	24 „Pozostałe rozrachunki”
b) zapłata byłemu wspólnikowi za nabyte udziały	24 „Pozostałe rozrachunki”	10 „Kasa” lub 13-0 „Rachunek bieżący”
Umorzenie nabytych udziałów z czystego zysku (w cenie nabycia)	82 „Podział wyniku finansowego” lub 81-2 „Kapitał rezerwowy”	14 „Krótkoterminowe aktywa finansowe”
Umorzenie nabytych udziałów w drodze obniżenia kapitału zakładowego:		
a) wartość nominalna udziałów (w dacie rejestracji obniżenia w KRS)	80 „Kapitał zakładowy”	14 „Krótkoterminowe aktywa finansowe”

³ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, DzU 2002, nr. 76, poz. 694.

⁴ *Dobrowolne umorzenie udziałów spółki z o.o.*, dodatek do Zeszytów Metodycznych Rachunkowości 2010, nr 7(297).

Tabela 1.

Rachunkowe aspekty umorzenia udziałów... (cd.)

Opis operacji	Konto	
	Wn	Ma
b) różnica między ceną nabycia a wartością nominalną udziału własnego:	14 „Krótkoterminowe aktywa finansowe”	81-1 „Kapitał zapasowy”
– nadwyżka wartości nominalnej	81-1 „Kapitał zapasowy”	14 „Krótkoterminowe aktywa finansowe”
– nadwyżka ceny nabycia do wysokości kapitału zapasowego		
– nadwyżka ceny nabycia powyżej kapitału zapasowego	82 „Podział wyniku finansowego”	14 „Krótkoterminowe aktywa finansowe”
Ewentualny zryczałtowany podatek dochodowy z udziału w zyskach osób prawnych	24 „Pozostałe rozrachunki”	22 „Rozrachunki publicz-noprawne”

Źródło: *Dobrowolne umorzenie udziałów spółki z o.o....*, dz. cyt.

3. Zapisy w księgach rachunkowych spółki sprzedającej udziały w celu ich umorzenia

Zbycie udziałów na rzecz spółki w celu ich umorzenia ujmuje się w księgach rachunkowych sprzedawcy na zasadach ogólnych przedstawionych w tabeli 2.

Tabela 2.

Rachunkowe aspekty umorzenia udziałów w spółce dokonującej sprzedaży udziałów

Opis operacji	Konto	
	Wn	Ma
Przychód z tytułu sprzedaży udziałów posiadanych w innych jednostkach	24 „Pozostałe rozrachunki”	75-0 „Przychody finansowe”
Wartość sprzedanych udziałów w cenie nabycia – z uwzględnieniem odpisów aktualizujących ich wartość	75-1 „Koszty finansowe”	03 „Długoterminowe aktywa finansowe” lub 14 „Krótkoterminowe aktywa finansowe”
Wynagrodzenie za sprzedane udziały	13-0 „Rachunek bieżący”	24 „Pozostałe rozrachunki”

Źródło: *Dobrowolne umorzenie udziałów spółki z o.o....*, dz. cyt.

4. Wpływ na wynik finansowy w spółce sprzedającej udziały

Zasadniczą sprawą w ustaleniu wpływu na wynik finansowy proponowanej transakcji jest ustalenie „nowej wartości godziwej” udziałów w spółce, której udziały są umarzane, po uwzględnieniu transakcji umorzenia. Aktualizacja wartości godziwej będzie niezbędna, w celu ustalenia wartości odpisów, które mają bezpośredni wpływ na wynik finansowy spółki zbywającej udziały.

W związku z powyższym wpływ transakcji na wynik spółki zbywającej udziały będzie przebiegał według schematu przedstawionego w tabeli 3.

Tabela 3.

Wpływ transakcji na wynik finansowy w spółce dokonującej sprzedaży udziałów

Lp.	Treść	Wpływ na wynik
1.	Przychody z tytułu otrzymanej zapłaty za udziały ustalone w wartości rynkowej (liczba udziałów przeznaczonych do umorzenia \times wartość rynkowa udziału – jeżeli w taki sposób zostanie ustalone wynagrodzenie)	+
2.	Koszty stanowiące wartość udziałów zbytych w celu umorzenia, w wartości nominalnej (liczba udziałów \times wartość nominalna 1 udziału)	-
3.	Aktualizacja odpisu z tytułu wyceny wartości godziwej spółki po dokonaniu umorzenia. (Jeżeli ustalona wartość godziwa będzie równa dotychczasowej wartości księgowej, odpis z tytułu utraty wartości zostanie rozwiązany w przychody w wysokości umorzenia)	+/-
4.	Podatek dochodowy z tytułu udziału w zyskach (19%) z pozycji 1	zwolnienie

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów wewnętrznych ZCh „Police” S.A.

5. Aspekty podatkowe umorzenia udziałów

Jak wskazano w przepisach podatkowych, wynagrodzenie uzyskane z odpłatnego zbycia udziałów w celu umorzenia stanowi dla spółki dochód (przychód) z udziału w zyskach osób prawnych. Zgodnie bowiem z przepisem art. 10 ust. 1 pkt 2 updop, dochodem (przychodem) z udziału w zyskach osób prawnych jest dochód (przychód) faktycznie uzyskany z tego udziału, w tym także dochód uzyskany z odpłatnego zbycia udziałów na rzecz spółki w celu umorzenia tych udziałów⁵. Należy jednak zauważyć, iż na podstawie art. 12 ust. 4 pkt 3 updop do przychodów nie zalicza się umorzenia udziałów w spółce, w tym kwot otrzymanych z odpłatnego zbycia udziałów na rzecz spółki w celu umorzenia tych udziałów – w części stanowiącej koszt ich nabycia bądź objęcia.

Dochód ten podlega opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym przy zastosowaniu stawki 19% według zasad określonych w art. 22 updop. Zryczałtowany podatek pobiera płatnik w dniu dokonywania wypłaty, tj. spółka, która nabyła udziały w celu ich umorzenia (art. 26 ust. 1 updop).

Jednakże, zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, zwalnia się od podatku dochodowego dochody (przychody) z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

1. Wypłacającym dywidendę oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych jest spółka będąca podatnikiem podatku dochodowego, mająca siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Uzyskującym dochody (przychody) z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, o których mowa w pkt 1, jest spółka podlegająca w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągnięcia
3. Spółka, o której mowa w pkt 2, posiada bezpośrednio nie mniej niż 10% udziałów (akcji) w kapitale spółki, o której mowa w pkt 1.

⁵ Ustawa z dnia 5 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, DzU 2000, nr 54, poz. 654, ze zm.

4. Odbiorcą dochodów (przychodów) z dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych jest:
 - spółka, o której mowa w pkt 2, albo
 - zagraniczny zakład spółki, o której mowa w pkt 2.
- 4a. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 4, ma zastosowanie w przypadku, kiedy spółka uzyskująca dochody (przychody) z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej posiada udziały (akcje) w spółce wypłacającej te należności w wysokości, o której mowa w ust. 4 pkt 3, nieprzerwanie przez okres dwóch lat.

Podsumowanie

Koncepcja umorzenia udziałów za wynagrodzeniem z jednoczesnym obniżeniem kapitału zakładowego znajduje szerokie zastosowanie w praktyce funkcjonowania grup kapitałowych. Jej zastosowanie ma miejsce w przypadku, gdy w ocenie udziałowców spółki jej kapitał zakładowy jest nadmierny w stosunku do potrzeb wynikających z realizowanych przedsięwzięć. Realizacja przedsięwzięcia wymaga dokonania szeregu czynności o charakterze formalnoprawnym, obejmujących w szczególności podjęcie uchwał o umorzeniu udziałów i obniżeniu kapitału zakładowego, zawarcie umowy zbycia udziałów, przeprowadzenie postępowania konwokacyjnego oraz dokonanie rejestracji obniżenia kapitału zakładowego. Niezależnie od korzyści zrealizowanych w obszarze przepływów pieniężnych przedstawione aspekty rachunkowe transakcji wskazują na możliwość wygenerowania dodatniego wpływu na wynik finansowy podmiotu dokonującego sprzedaży udziałów. W praktyce funkcjonowania grup kapitałowych sprzedaż udziałów w celu ich umorzenia jest neutralna podatkowo z punktu widzenia obu podmiotów uczestniczących w transakcji.

Literatura

Dobrowolne umorzenie udziałów spółki z o.o., dodatek do Zeszytów Metodycznych Rachunkowości 2010, nr 7(297);

Piszcz M., Lis M., *Optymalizacja struktur kapitałowych wybranych spółek z wyłącznym udziałem ZCh „Police” S.A.*, Poznań 2004;

Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, DzU 2002, nr. 76, poz. 694;

Ustawa z dnia 15 września 2000 r. kodeks spółek handlowych, DzU 2000, nr 94, poz. 1037;

Ustawa z dnia 5 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, DzU 2000, nr 54, poz. 654.

Summary

Sale of shares in order to redeem for reward, while reducing the share capital, is one of the practical forms of optimizing capital companies incorporated in the capital groups.

Implementing the concept of redemption of shares required for a series of formal action is prescribed by the Commercial Companies Code. Presented in the paper aspects of accounting - tax confirmed the economic justification for the use to redeem the shares at a lower capital as an effective form of management of cash flows within the group.

Translated by Artur Rzempala and Joanna Rzempala